

مرکز تحقیقات استراتژیک

معاونت پژوهش‌های روابط بین‌الملل

گزارش

مرداد ۱۳۹۶

آمریکا و تداوم ناکامی‌ها در اجماع جهانی علیه جمهوری اسلامی ایران زهرا دولتخواه
مرکز تحقیقات استراتژیک

مطروحه در مقالات و کنفرانس‌های بین‌المللی متعدد طی هفته‌های اخیر است که ضمن مقایسه تطبیقی سیاست اتحادیه اروپا و آمریکا در قبال ایران، بر تضعیف جایگاه اتحادیه اروپا در منطقه به جهت اولویت بخشی به منافع اقتصادی و عدم جدیت در مسئولیت‌های منطقه‌ای و عدم اشاعه و پیامدهای جبران‌ناپذیر آن تأکید شده است. بی‌تردید، این مسئله در کنار منطقی نشان دادن سیاست بازدارندگی آمریکا در قبال ایران و نتیجه بخشی ائتلاف سازی منطقه‌ای از میان متحدان عربی، گامی نخست در جهت سوق دادن سیاست اتحادیه اروپا به سمت آمریکا برای ایجاد یک جبهه متحد در برابر تحرکات منطقه‌ای ایران محسوب می‌شود. واقعیت امر آن است تازمانی که جبهه واحدی در خصوص مقابله با سیاست‌های ایران شکل نگرفته، حداقل خواسته آمریکا از اتحادیه اروپا، در دستور کار قرار دادن سیاست چماق و هویج و مشروط کردن سطح همکاری‌ها به تغییر موضع ایران در حوزه هسته‌ای و منطقه‌ای خواهد بود، هر چند رویکرد کنونی

متعاقب برگزاری نشست دوره‌ای شورای امنیت سازمان ملل پیرامون بررسی توافق اتمی گروه ۵+۱ با ایران در مورخه ۸ تیر/۲۹ ژوئن، تلاش آمریکا برای نشان دادن عدم پایبندی ایران به تعهدات بین‌المللی ذیل برجام به واسطه طرح موضوعاتی همچون پرتاب موشک‌های بالستیک، قاچاق تسلیحات، خرید فناوری موشک و نقض ممنوعیت سفر مقامات نظامی این کشور بی‌نتیجه ماند و فضا سازی‌های منفی سفیر آمریکا در سازمان ملل نتوانست به ایجاد اجماع جهانی علیه ایران بینجامد. بدیهی است آمریکا در شرایط حاضر به اقدامات یک‌جانبه خود علیه ایران با استفاده از اهرم فشار تحریم‌های غیرهسته‌ای تا زمان فراهم شدن شرایط اجماع جهانی علیه کشورمان ادامه خواهد داد، شرایطی که تحقق آن فعلاً برای آمریکا به دلیل اهمیت حل و فصل بحران‌های سوریه، افغانستان، اوکراین، قطر، یمن، کره شمالی و آینده روابط با روسیه اولویت ندارد. شکاف میان آمریکا و اتحادیه اروپا پیرامون سیاست‌های ایران از جمله موضوعات مهم

اتحادیه از این امر فاصله دارد. اما باید توجه داشت که هرگونه حرکت اتحادیه اروپا به سمت این رویکرد می‌تواند نشانه‌هایی از نزدیکی هرچند اندک این دو جبهه به یکدیگر باشد. در چنین شرایطی، دستگاه دیپلماسی ایران می‌تواند از موضع مثبت اتحادیه اروپا نسبت به برجام و همکاری‌های اقتصادی دوجانبه، برای مذاکره درخصوص موضوعات مورد اختلاف فیما بین از جمله حقوق بشر، دورنمای سیاست‌های منطقه‌ای و دامنه مبارزه با تروریسم استفاده نماید. سیاست‌های خصمانه اخیر آمریکا در قبال ایران، مجموعه گسترده‌ای از فشارها و تحریم‌های غیرهسته‌ای را به همراه داشته که به نظر می‌رسد تا زمان تکوین سیاست آمریکا همچنان بر دامنه و پیچیدگی آن افزوده شود.